

צילום: אסף רבני

רשות הטבע והגנים

לטבע נולד – אל תאספו עופרים "נטושים"!

יצאתם לטייל ומצאתם עופר שנראה נטוש? אנא, אל תגעו בו! ברוב המקרים הוא אינו נטוש כלל, ואיסופו עלול לגזור עליו חיי שבי.

עד תחילת המאה העשרים הצבי היה נפוץ באזורנו, אך הפצת הנשק החם הביאה להצטמקות דרמטית של אוכלוסייתו בציד בלתי מבוקר. עם הקמת רשות הטבע והגנים באמצע שנות ה-60 נעשו פעולות מניעה מקיפות להגנה על חיי הבר בכלל, ועל חיי הצבאים בפרט: הגבלת ציד, אכיפת חוקים להגנת חיות הבר ופעולות חינוך והסברה לחשיבות השמירה על הטבע. אוכלוסיית הצבאים בישראל יציבה ומספר הפרטים בה נאמד בכמה אלפים, אך סכנת ההכחדה עדיין מרחפת מעל ראשם.

בישראל שלושה מיני צבאים: צבי ישראלי (קרוי גם צבי ארצישראלי. הוא חי ברוב חלקי הארץ), צבי הנגב (חי באזורי מדבר פתוחים בנגב ובערבה), וצבי השיטים (תת-מין ייחודי של צבי ישראלי. חי רק קרוב ליטבתה בערבה). הצבי הישראלי הוא המין הנפוץ בארץ. הוא מין ייחודי לישראל ולכמה מדינות שכנות, אולם במדינות אלו הוא נכחד לחלוטין והיום מחוץ לישראל יש רק אוכלוסייה קטנה בטורקיה. אם הצבי ייעלם מישראל, תהיה זו כמעט הכחדה עולמית של מין ייחודי ופגיעה במגוון הביולוגי העולמי.

הצבי: תעודת זהות מקוצרת

הצבי ידוע במהירותו הרבה ובמראהו העדין והאצילי, והוא הפך לסמל טבע ישראלי מובהק. הצבאים חיים בעדרים קטנים, בדרך כלל, בנופים פתוחים כגון מישורים טבעיים, בשולי שדות ובאזורי חולות. צבעי הצבי מאפשרים לו להסתוות היטב בשטח. צבעו כצבע הקרקע וגחונו בהיר, וההצללה שנוצרת בין הגב הכהה והמואר לבטן הלבנה והמוצלת מקשה על הטורפים להבחין בעדר צבאים הרובץ בצל עצים.

צילומים: דורון ניסים

אל תאספו: העופר הנטוש אינו באמת נטוש

עונת ההמלטה של הצבאים מתחילה בחורף, ונמשכת עד האביב. לקראת תום ההיריון הנקבה נפרדת מן העדר וממליטה עופר אחד, פקוח עיניים ומכוסה פרווה.

חשוב לדעת: בימיו הראשונים העופר אינו מסוגל להתלוות לאמו. הוא נשאר במסתור, רובץ על הקרקע ומסתמך על הסוואתו. האם ניזונה במרעה ובאה מעת לעת להניק אותו ואז מסתלקת שוב. לעיתים קרובות היא נשארת בקרבת מקום ומשגיחה עליו היטב.

מדי שנה מטיילים רבים בעלי כוונות טובות נתקלים בעופרים יחידים בשטח ואוספים אותם כדי להציל אותם, מבחינתם, אך בכך הם חורצים את גורלם, שכן הסיכוי שעופר ישרוד לאחר שנלקח מן הטבע נמוך, ובמקרים רבים הוא ייאלץ לגדול בשבייה כל חייו.

שומרים על הצבאים: כיצד גם אתם יכולים לסייע?

- אם תפגשו עדר צבאים, מומלץ לצפות בו מרחוק וליהנות מן הרגע. אין לרדוף אחר העדר או לעשות פעולות שיפחידו אותו.
- אספו שאריות מזון וסגרו פחי אשפה כדי לצמצם את היצע המזון הזמין לטורפים ממשפחת הכלביים, המסכנים את הצבאים.
- אל תשחררו כלבים בטבע.
- אל תאספו עופרים שנראים נטושים אלא התרחקו מן המקום. אם מתעורר ספק או אם העופר פצוע, דווחו לרשות הטבע והגנים.

נתקלתם בחיית בר חולה או במצוקה?
דווחו לנו: מוקד רשות הטבע והגנים, טלפון 3639*, בכל שעות היממה.

בן אדם למקום
www.parks.org.il | *3639